

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.6.2020
COM(2020) 258 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

EU-strategi för brottsoffers rättigheter (2020-2025)

INLEDNING

Vi kan alla bli utsatta för brott. Flera miljoner människor i EU¹ faller offer för brott varje år. I en jämlik union måste alla brottsoffer garanteras tillgång till rättslig prövning² oavsett var i EU eller under vilka omständigheter som brottet ägde rum.

Brottsoffer ska alltid ha tillgång till stöd och skydd. Under nedstängningen av samhället på grund av covid-19-pandemin konstaterades en ökning av våld i hemmet³, sexuella övergrepp mot barn, it-brottslighet⁴ och rasistiska och främlingsfientliga hatbrott⁵. Det är därför av stor vikt att stärka ramen för stöd och skydd av alla brottsoffer och säkerställa att den kan stå emot krissituationer.

Denna första EU-strategi för brottsoffers rättigheter kommer att tjäna som ram för kommissionens arbete under perioden 2020–2025. Den bjuder även in andra aktörer, däribland medlemsstaterna och det civila samhället, att vidta åtgärder. Den uppmärksammar särskilt offren för könsrelaterat våld och deras särskilda behov. EU kommer att göra allt för att förebygga och bekämpa könsrelaterat våld och stödja och skydda offren för sådana brott. EU:s styrka ligger i mångfalden. Därför kommer EU att göra allt som står i dess makt för att förhindra alla former av hatbrott, till exempel rasistiska, antisemitiska, homofobiska eller transfobiska hatbrott.

EU har redan antagit en solid uppsättning rättigheter för brottsoffer. Direktivet om brottsoffers rättigheter⁶ innehåller rätten till information och rätten till stöd och skydd enligt varje brottsoffers individuella behov och en uppsättning processuella rättigheter. Bland övriga i sammanhanget relevanta EU-rättsakter återfinns direktivet om ersättning till brottsoffer⁷ och EU:s bestämmelser om europeiska skyddsordrar⁸. EU har vidare antagit instrument som möter särskilda behov hos offer för vissa brott: direktivet mot människohandel⁹, direktivet om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn och sexuell

---

¹ Enligt Eurostat registrerades under 2017 cirka 15 miljoner grova brott i EU (dödligt våld, sexuell exploatering av barn, överfall, kidnappning, sexuellt våld, våldtäkt, sexuella övergrepp och rån).

² Såsom betonas av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), *Victims' rights as standards of criminal justice – Justice for victims of violent crime* (2019), är brottsoffers tillgång till rättslig prövning och skydd grundläggande rättigheter.

³ Se Världshälsoorganisationens publikation (mars 2020) om ökat våld i hemmet under covid-19-pandemin: <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/emergencies/COVID-19-VAW-full-text.pdf>.

⁴ Europol, *Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis*, mars 2020: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>.

⁵ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1>

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF (nedan kallat *direktivet om brottsoffers rättigheter*).

⁷ Rådets direktiv 2004/80/EG av den 29 april 2004 om ersättning till brottsoffer (nedan kallat *direktivet om ersättning till brottsoffer*).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF.

exploatering av barn¹⁰ samt direktivet om bekämpande av terrorism¹¹, som innehåller särskilda rättigheter för offer för terrorism. EU har också undertecknat Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen)¹².

Trots de framsteg som gjorts visar de senaste rapporterna¹³ att **brottsoffer i EU fortfarande inte kan utöva sina rättigheter fullt ut**. Brottsoffrens svårigheter att få rättslig prövning beror huvudsakligen på brist på information, otillräckligt stöd och bristfälligt skydd. Många gånger utsätts de för sekundär viktimisering¹⁴ i samband med det straffrättsliga förfarandet och när de begär ersättning. De som utsätts för brott under en utlandsresa har ännu svårare att få tillgång till rättslig prövning och ersättning. För de mest utsatta brottsoffren (offer för könsrelaterat våld, hatbrott, terrorism eller människohandel, eller barn, funktionsnedsatta eller äldre som är brottsoffer) är det mycket påfrestande att genomgå ett straffrättsligt förfarande och hantera efterverkningarna av vad som hänt.

Det första steget för att åtgärda detta problem består i att bättre tillämpa EU:s regler om brottsoffers rättigheter i praktiken. Kommissionens senaste rapporter om genomförandet av direktivet om brottsoffers rättigheter¹⁵ och direktivet om den europeiska skyddsordern¹⁶ visar att det krävs ytterligare framsteg för att dessa instrument ska nå sin fulla potential¹⁷. Denna situation beror främst på att införlivandet är ofullständigt. De flesta medlemsstater har fortfarande inte fullt ut införlivat de överenskomna miniminormerna i EU-reglerna om brottsoffers rättigheter¹⁸.

---

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (nedan kallat *direktivet om bekämpande av terrorism*).

¹² Istanbulkonventionen undertecknades av EU 2017. Den fungerar som ett riktmärke för internationella normer på området. Hittills har alla EU:s medlemsstater undertecknat konventionen, och 21 medlemsstater har ratificerat den.

¹³ Se framför allt kommissionens nyligen offentliggjorda rapporter om genomförandet av direktivet om brottsoffers rättigheter och direktivet om den europeiska skyddsordern som det hänvisas till nedan samt flera andra nyligen offentliggjorda rapporter på området brottsoffers rättigheter som även de anges nedan.

¹⁴ Sekundär viktimisering kan definieras som negativa konsekvenser för brottsoffer till följd av deras deltagande i straffrättsliga förfaranden, inbegripet exponering för kontakter med gärningsmännen, rättsliga myndigheter och/eller allmänheten.

¹⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av direktivet om brottsoffers rättigheter, COM(2020) 188 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2020%3A188%3AFIN>.

¹⁶ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern, COM(2020) 187 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2020%3A187%3AFIN>.

¹⁷ Liknande slutsatser kan dras av genomföranderapporterna om direktivet om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn (COM(2016) 871 och COM(2016) 872) och om direktivet mot människohandel (COM(2016) 722 final).

¹⁸ Kommissionen har 21 pågående överträdelseförfaranden för ofullständigt införlivande av direktivet om brottsoffers rättigheter mot Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Frankrike, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen,

Genomföranderapporten tyder också på ett inkorrekt genomförande i nationella rättsordningar. Ett fullständigt genomförande kräver dessutom att ändamålsenliga strukturer införs för allmänna och specialiserade stödverksamheter, liksom skydd i enlighet med brottsoffrens individuella behov. Vidare måste alla aktörer som kommer i kontakt med brottsoffer vara utbildade och ha fullständig kännedom om deras rättigheter. Det är av stor vikt att samtliga medlemsstater fullt ut genomför och tillämpar de överenskomna miniminormerna. Kommissionen kommer att fokusera på att säkerställa att EU-reglerna genomförs på ett korrekt sätt, och behov vidta rättsliga åtgärder. Kommissionen kommer att främja god praxis om hur de överenskomna miniminormerna ska uppnås och överskridas. **Vid behov kommer kommissionen att föreslå att EU:s regler om brottsoffers rättigheter stärks ytterligare.**

Flera aktörer har presenterat rekommendationer om hur EU:s politik för brottsoffers rättigheter ska kunna förbättras. I samband med utarbetandet av denna strategi beaktade kommissionen rådets slutsatser om brottsoffers rättigheter från december 2019¹⁹, en studie från Europaparlamentet²⁰ samt rekommendationer som presenterats i flera rapporter, bland annat rapporter från föregående kommissionsordförande Jean-Claude Junckers särskilda rådgivare för ersättning till brottsoffer²¹, från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter²² och från Victim Support Europe²³.

Det handlar om en tvåvägsstrategi: **att stärka brottsoffren och att arbeta tillsammans för brottsoffers rättigheter.** Det är mycket viktigt att underlätta för och stärka brottsoffren så att de kan anmäla brott, delta i straffrättsliga förfaranden, begära ersättning och slutligen – i den mån det är möjligt – återhämta sig från konsekvenserna av brottet²⁴. Dessa ambitiösa mål kan endast uppnås om kommissionen och alla relevanta aktörer arbetar tillsammans. Av detta skäl fokuserar strategin också på bättre samarbete och samordning.

Luxemburg, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike, .

¹⁹ Rådets slutsatser om brottsoffers rättigheter, antagna den 3 december 2019: <https://www.consilium.europa.eu/sv/meetings/jha/2019/12/02-03/>

²⁰ Europaparlamentet, *Criminal procedural laws across the European Union – A comparative analysis of selected main differences and the impact they have over the development of EU legislation*, augusti 2018: https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sv/document.html?reference=IPOL_STU%282018%29604977.

²¹ *Strengthening victims' rights: from compensation to reparation – For a new EU Victims' rights strategy 2020-2025*, rapport från den särskilda rådgivaren J. Milquet till Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights_en.

²² Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, fyra rapporter om rättvisa för offer för våldsbrott, april 2019: <https://fra.europa.eu/en/publication/2019/victims-rights-standards-criminal-justice-justice-victims-violent-crime-part-i>

²³ Victim Support Europe, *Victims of Crime Implementation Analysis of Rights in Europe (VOCIARE)*, oktober 2019: <https://victimsupport.eu/about-us/our-projects/vociare/>.

²⁴ Reparativ rättvisa är viktig i detta avseende. Reparativ rättvisa omfattar en rad verksamheter, bland annat medling mellan brottsoffer och förövare, familjerådslag och andra former av samråd (t.ex. ”sentencing circles”) (skäl 46 i direktivet om brottsoffers rättigheter).

I strategin finns fem viktiga prioriteringar: i) Effektiv kommunikation med brottsoffren och en säker miljö för anmälan av brott. ii) Förbättrat stöd till och skydd av de mest utsatta brottsoffren. iii) Förenklad tillgång till ersättning för brottsoffer. iv) Förbättring av samarbetet och samordningen mellan alla relevanta aktörer. v) Förstärkning av den internationella dimensionen av brottsoffers rättigheter.

STÄRKA BROTTSOFFREN

1. Effektiv kommunikation med brottsoffren och en säker miljö för anmälan av brott.

En effektiv politik för brottsbekämpning kräver att de nationella myndigheterna ser till att **brott kan anmälas på ett säkert sätt**. Bättre stöd till och skydd av brottsoffer kommer att leda till ökad säkerhet för alla EU-medborgare.

Alltför ofta är brottsoffer omedvetna om sina rättigheter²⁵. Personer som kommer i kontakt med brottsoffer (t.ex. i samband med brottsoffrets första kontakt med en myndighet) och som har till uppgift att informera dem om deras rättigheter är många gånger inte utbildade för detta²⁶. Rädsla för förövaren eller för negativa följder av att delta i en brottmålsprocess kan många gånger hindra brottsoffer från att anmäla brott. Fall av sexuellt och könsrelaterat våld är kraftigt underrapporterade: det är bara omkring en tredjedel av de kvinnor som utsätts för fysiska eller sexuella övergrepp – i de flesta fall av sin partner eller nära släktingar – som kontaktar myndigheterna²⁷. När det gäller könsrelaterat våld största möjliga omsorg iakttas för att undvika viktimisering av barn. Det kan också vara svårt för barn att anmäla brott. Barn utsätts ofta för viktimisering i sin familjemiljö, eller av personer som de är beroende av. Det är därför av avgörande betydelse att se till att det finns särskilda anmälningsmekanismer att tillgå. Personer som via sitt yrke kommer i kontakt med barn (t.ex. hälso- och sjukvårdspersonal eller lärare) bör vara utbildade i att upptäcka brott och kunna hantera det på lämpligt sätt.

Det är också viktigt att personer som genom sitt yrke kommer i kontakt med brottsoffer kommunicerar med dem på ett sätt som är anpassat till deras särskilda behov. Detta är särskilt relevant för brottsoffer med funktionsnedsättning. Personer som är i kontakt med brottsoffer med funktionsnedsättning bör utbildas i att kommunicera med dem på ett sätt som tar hänsyn till eventuell psykisk eller fysisk funktionsnedsättning, såsom hörselnedsättning eller talsvårigheter. Tillgängligheten till lokaler för personer med

---

²⁵ Se särskilt VOCIARE-rapporten från *Victim Support Europe*, s. 4 och 24–30.

²⁶ De fyra rapporterna från FRA om brottsoffers rättigheter visar på otillräckliga utbildningsnivåer hos personer som kommer i kontakt med brottsoffer – också hos polisen – och betonar den viktiga roll som juridiska fakulteter har för att utbilda jurister. Se t.ex. del I, yttrande 2; del II, yttrandena 2 och 7; del III, yttrandena 2 och 4 (med avseende på rättstillämparnas allmänna förståelse av brottsoffers rättigheter); i del IV uppmärksammas rättstillämparnas bristande förståelse när det gäller de behov och rättigheter som kvinnor har som fallit offer för partnervåld.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-based-violence/ending-gender-based-violence_en

funktionsnedsättning måste också säkerställas så att de kan rapportera brott och delta i straffrättsliga förfaranden.

Brottsoffer som tillhör missgynnade eller utsatta grupper eller minoriteter kan dessutom ha lågt förtroende för offentliga myndigheter, vilket hindrar dem från att anmäla brott²⁸. Undersökningar gjorda av FRA visar på betydande nivåer av underrapportering av hatbrott bland hbti+-personer samt bland svarta, muslimska och judiska samhällsgrupper²⁹. För att öka anmalingarna från personer i dessa grupper är det viktigt att öka deras förtroende för offentliga myndigheter, genom att till exempel stärka samarbetet mellan grupperna och relevanta myndigheter³⁰. Det är också viktigt att säkerställa särskild utbildning om icke-diskriminering inom polisväsendet och för andra personer som kommer i kontakt med dessa brottsoffer³¹.

En allt större del av våra liv äger rum på internet, en trend som har förstärkts ytterligare av covid-19-pandemin. It-brottslighet³² kan omfatta allvarliga brott mot personer såsom sexualbrott på internet (också mot barn), identitetsstöld, hatbrott eller egendomsbrott som begås på internet (t.ex. bedrägeri eller förfälskning av icke-kontanta betalningsmedel). Offer för it-brottslighet får inte alltid rätt stöd för att åtgärda de skador som de åsamkats, och de låter ofta bli att anmäla brott. Särskilt barn och äldre kan sakna den digitala kompetens som krävs eller vet inte vart de ska vända sig. Det bör bli enklare att anmäla it-brott och offren bör få den hjälp de behöver³³.

---

²⁸ Se rapporten från kommissionens högnivågrupp om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet och andra former av intolerans, *Ensuring justice, protection and support for victims of hate crime and hate speech: 10 key guiding principles* (december 2017), och FRA:s rapport *Ensuring justice for hate crime victims: professional perspectives* (april 2016).

²⁹ En majoritet av svarta som utsatts för rasistiskt våld (64 %) och av offer för rasistiska fysiska angrepp från poliser (63 %) rapporterade inte den senast inträffade händelsen därför att de inte ansåg att rapporteringen skulle leda till något (34 %) eller därför att brottsoffer antingen inte litar på eller är rädda för polisen (28 %), hämtat från *Being Black in the EU*, FRA, november 2018. Nästan varannan uppgiftslämnare i FRA:s undersökning FRA MIDIS II från 2017 valde att inte anmäla de senast inträffade trakasserierna kopplade till hat. Skälet var att de var övertygade om att inga åtgärder skulle vidtas. En liknande låg rapporteringsnivå återfinns inom hbti+-gemenskapen, enligt FRA:s undersökning *EU-LGBTI II – A long way to go for LGBTI equality* (14 maj 2020). Fyra av fem judiska européer (79 %) som varit utsatta för antisemitiska trakasserier rapporterade inte den allvarligaste händelsen. Nästan hälften (43 %) rapporterade inte därför att de inte ansåg händelsen vara tillräckligt allvarlig, vilket belyser en normalisering av antisemitiska övergrepp mot judar i det dagliga livet (FRA:s undersökning om diskriminering och hat mot judar i EU).

³⁰ Se till exempel den irländska gruppen för stöd till brottsoffer, som består av företrädare för rättsväsendet, kriminalvården och hälso- och sjukvårdsinrättningar liksom jurister och poliser.

³¹ Inrättandet av en särskild mottagningstjänst för hbti+-personer vid lokala polisstationer i vissa medlemsstater, t.ex. i Belgien, är ett gott exempel på en respektfull inställning gentemot hbti+-samhället från polisens sida.

³² Inom ramen för denna strategi avser *it-brott* eller *internetbrott* alla typer av brott som begås online eller med hjälp av en dator eller onlineverktyg.

³³ Kommissionen kommer bland annat att samarbeta med medlemsstaterna för att säkerställa att relevanta bestämmelser i direktivet om bekämpande av bedrägeri och förfälskning som rör andra betalningsmedel än kontanter genomförs fullt ut, och den kommer att undersöka hur ytterligare åtgärder kan vidtas mot onlinebedrägerier och identitetsstölder, inbegripet stöd till brottsoffer. När det gäller barnpornografi online kommer kommissionen att fortsätta stödja initiativ såsom det EU-finansierade nätverket INHOPE (se <https://www.inhope.org/EN>) som gör det möjligt för internetanvändare att anmäla sådant innehåll anonymt.

Ökad medvetenhet om brottsoffers rättigheter är en oundgänglig del i att skapa en säkrare miljö för brottsoffer. Inom ramen för denna strategi kommer kommissionen därför att främja bättre kommunikation om brottsoffers rättigheter och behov. Detta kommer att ske genom en **EU-kampanj för upplysning om brottsoffers rättigheter** och genom främjande av utbildningsverksamhet.

EU-kampanjen kommer att fokusera på att öka medvetenheten om brottsoffers rättigheter i allmänhet och kommer att främja **expertstöd och skydd av brottsoffer med särskilda behov, såsom offer för könsrelaterat våld och våld i hemmet, liksom offer för hatbrott**. Särskild uppmärksamhet att ägnas åt att nå ut till sårbara och marginaliserade eller isolerade grupper³⁴ som ställs inför större hinder eller har begränsade möjligheter att få tillgång till rättslig prövning och stöd. Särskild uppmärksamhet kommer också att ägnas åt lämpliga kommunikationsmetoder för att säkerställa att kampanjen når ut till barn och äldre som utsatts för brott och brottsoffer med funktionsnedsättning.

Kommissionen kommer även att fokusera på **utbildningsverksamhet** som på ett effektivt sätt når ut till aktörer som kommer i kontakt med brottsoffer, såsom rättsliga myndigheter och andra rättstillämpare som t.ex. advokater, åklagare, domstolspersonal och anställda inom kriminalvården. I detta avseende kommer kommissionen att intensifiera sitt samarbete med det europeiska nätverket för rättslig utbildning (EJTN)³⁵. Kommissionen kommer också att främja en bättre förståelse av brottsoffers rättigheter och bättre sätt för brottsbekämpande myndigheter att kommunicera med brottsoffer, med stöd från Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol)³⁶. För att tillgodose de särskilda behoven hos personer som fallit offer för it-brott kommer kommissionen även att fortsätta stödja den europeiska utbildningsgruppen för it-brottslighet (ECTEG)³⁷.

Verksamheter för reparativ rättvisa skapar en säker miljö för brottsoffer så att de kan göra sina röster hörda och få hjälp med läkningsprocessen. I direktivet om brottsoffers rättigheter föreskrivs att sådana verksamheter i första hand bör säkerställa brottsoffrets intressen och behov³⁸. Skyddsmekanismer ska införas så att brottsoffret inte utsätts för ytterligare viktimisering under processen. I praktiken finns det en brist på kunskap om verksamheter för reparativ rättvisa bland yrkesutövare och brottsoffer³⁹. Av detta skäl är det viktigt att medlemsstaterna sätter upp höga kvalitetsnormer när de erbjuder verksamheter av detta slag och utbildar de personer som ska arbeta med reparativ rättvisa. Den potentiella nyttan med verksamheterna beror på deras tillgänglighet och kvalitet i medlemsstaterna.

---

³⁴ Exempelvis etniska och religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning eller äldre personer.

³⁵ <http://www.ejtn.eu/>

³⁶ <https://www.cepol.europa.eu/>

³⁷ <https://www.ecteg.eu/>

³⁸ Se artikel 12 och skäl 46 i direktivet om brottsoffers rättigheter.

³⁹ VOciare-rapporten från *Victim Support Europe*.

Kommissionen kommer, tillsammans med medlemsstaterna, att fortsätta förbättra kvaliteten och tillförlitligheten vad gäller informationen om brottsoffers rättigheter på **e-juridikportalen**⁴⁰ och kommer att sprida den till ett brett spektrum av möjliga slutanvändare, såsom brottsoffer, organisationer för stöd till brottsoffer och nationella myndigheter (inklusive konsulära myndigheter och polismyndigheter). För att sprida information om brottsoffers rättigheter kommer kommissionen också att förbättra tillgången till information som samlas in inom ramen för relevanta EU-finansierade projekt⁴¹ och tillhandhålla en omfattande databas med sådana projekt på Europa-portalen.

Effektivt stöd till och skydd av brottsoffer kan inte uppnås utan samarbete med nationella myndigheter och organisationer för stöd till brottsoffer. I detta avseende kommer kommissionen att främja ömsesidig utbildning⁴² och utbyte av god praxis mellan nationella myndigheter och stödorganisationer⁴³. I den **nya fleråriga budgetramen för 2021–2027** har kommissionen föreslagit fortsatta finansieringsmöjligheter för stödorganisationer för brottsoffer, så att dessa kan bidra till ett korrekt genomförande av EU-bestämmelserna om brottsoffers rättigheter⁴⁴. Kommissionen kommer dessutom – inom den nya fleråriga budgetramen – att främja integreringen av åtgärder för brottsoffers rättigheter i EU:s finansieringsprogram för politikområden som säkerhet⁴⁵, hälsa eller utbildning. Ett sådant tillvägagångssätt kommer att leda till att fler blir medvetna om brottsoffers rättigheter och det kommer att ge ökade finansieringsmöjligheter för projekt som behandlar brottsoffers rättigheter på ett mer övergripande sätt.

Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka **genomförandet av relevanta EU-bestämmelser**, däribland de bestämmelser i direktivet om brottsoffers rättigheter som rör brottsoffers rätt till information, inklusive kommunikation på ett enkelt och lättillgängligt språk, stöd och skydd enligt individuella behov och tillhandahållande av utbildningsverksamhet. De flesta medlemsstater har fortfarande problem med att helt/korrekt införliva och/eller praktiskt genomföra dessa viktiga bestämmelser i brottsofferdirektivet, vilket framgår av kommissionens rapport om genomförandet av direktivet.

Nyckelåtgärder för Europeiska kommissionen:

⁴⁰ https://beta.e-justice.europa.eu/65/SV/victims_of_crime

⁴¹ Relevanta projekt finansierade inom ramen för programmet Rättsliga frågor 2014–2020, programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap 2014–2020 och deras efterföljare enligt den nya fleråriga budgetramen för 2021–2027: https://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm

⁴² Ömsesidig utbildningsverksamhet inbegriper deltagande av relevanta nationella myndigheter och organisationer för stöd till brottsoffer.

⁴³ Utbyte av god praxis när det gäller stöd till offer för könsrelaterat våld kommer till exempel att organiseras genom EU:s program för ömsesidigt lärande om jämställdhet.

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/1_en_act_part1_v9.pdf

⁴⁵ Ett exempel på att åtgärder av detta slag redan är under införande är att brottsoffret via internet kommer att omfattas av finansieringen av bekämpande av it-brottslighet inom ramen för det årliga arbetsprogrammet för instrumentet för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering för 2020.

- Lansera en EU-kampanj för att öka medvetenheten om brottsoffers rättigheter och främja expertstöd och skydd av brottsoffer med särskilda behov.
- Främja utbildningsverksamhet för rättsliga och brottsbekämpande myndigheter.
- Ge nationella organisationer för stöd till brottsoffer och relevanta samhällsbaserade organisationer EU-finansiering i syfte att ge brottsoffer tillgång till information, stöd och skydd och för att främja verksamheter för reparativ rättvisa.

Nyckelåtgärder för medlemsstaterna:

- Säkerställa ett fullständigt och korrekt genomförande av direktivet om brottsoffers rättigheter och av andra EU-regler som rör offer för vissa kategorier av brott, i synnerhet av bestämmelserna om brottsoffers tillgång till information, stöd och skydd.
- Lansera nationella informationskampanjer om brottsoffers rättigheter, däribland stöd till brottsoffer med särskilda behov.
- Stödja det civila samhället i att stärka brottsoffers rättigheter, också med hjälp av tillgänglig EU-finansiering.

Nyckelåtgärder för andra intressenter:

Organisationer för stöd till brottsoffer:

- Föra en dialog med nationella myndigheter, däribland rättsliga och brottsbekämpande myndigheter, och delta i ömsesidig utbildningsverksamhet.

2. Förbättra stödet till och skyddet av de mest utsatta brottsoffren.

Alla brottsoffer är utsatta, men en del av dem är mer utsatta än andra, på grund av sina personliga egenskaper eller personliga omständigheter eller den typ av brott som de utsatts för.

Vissa brottsoffers situation av utsatthet kan förvärras under särskilda omständigheter. Under den tid då isoleringsåtgärder i samband med covid-19-pandemin är i kraft exponeras **offer för våld i hemmet**⁴⁶ i ännu högre grad för detta våld (eftersom de är isolerade tillsammans med förövarna) och de har begränsad tillgång till stöd och skydd⁴⁷.

⁴⁶ Våld i hemmet är våld i en nära relation där förövaren lever tillsammans med offret. Enligt direktivet om brottsoffers rättigheter begås våld i en nära relation av en person som är eller har varit make eller partner eller annan familjemedlem till brottsoffret, oavsett om förövaren delar eller har delat bostad med brottsoffret eller inte (se skäl 18 i direktivet). Det drabbar framför allt kvinnor och barn.

⁴⁷ Se till exempel information från Europeiska jämställdhetsinstitutet <https://eige.europa.eu/news/coronavirus-puts-women-frontline> och FRA:s rapport *Coronavirus pandemic in the EU - Fundamental Rights Implications - Bulletin 1* <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1#TabPubOverview0>.

Nationella stöd-⁴⁸ och skyddsåtgärder måste vara ändamålsenliga för alla brottsoffer och måste vara det hela tiden. För offer för våld i hemmet innebär detta att skyddade boenden, jourtelefoner och psykologiskt stöd bör finnas tillgängligt också under en kris. För att garantera stöd och skydd för alla brottsoffer under en kris, också för offer för våld i hemmet, bör stödåtgärderna integreras i de nationella beredskapsplanerna för pandemier. Detta kan uppnås till exempel genom att förklara stödverksamheter för brottsoffer vara samhällsviktiga tjänster⁴⁹.

De flesta medlemsstater har vidtagit särskilda åtgärder för stöd till och skydd av brottsoffer under covid-19-pandemin och nedstängningsåtgärder i samband med denna. Det är särskilt viktigt att se till att det reellt finns tillgång till stödtjänster både på och utanför nätet, däribland psykologiskt stöd och andra sociala tjänster. Särskilt de som utsätts för våld i hemmet bör ha tillgång till skyddat boende, psykologiskt stöd, traumastöd och rådgivning. De nationella tillsynsmyndigheterna bör också vara särskilt uppmärksamma på registrerade och nya fall av våld i hemmet. Det är också mycket viktigt att säkra det fysiska skyddet av offren. Kommissionen har hela tiden sett till att främja utbyte av god praxis om hur man bäst ska gå tillväga för att säkerställa brottsoffers tillgång till stöd och skydd under covid-19-pandemin genom att föra en dialog med nationella myndigheter och det civila samhället.

Kommissionen kommer att dra slutsatser av covid-19-pandemins konsekvenser för brottsoffer, i syfte att **bygga upp en bättre motståndskraft hos de stödstrukturer för brottsoffer som finns i våra samhällen**. Kommissionen kommer framför allt att bygga vidare på de exempel på god praxis som samlats in under covid-19-pandemin⁵⁰ och kommer att främja åtgärder som t.ex. att stödverksamheter för brottsoffer förklaras vara en samhällsviktig tjänst, utvecklingen av onlinestödtjänster och integreringen av det civila samhället i åtgärder för stöd och skydd till brottsoffer.

Enligt EU:s regler om brottsoffers rättigheter⁵¹ är medlemsstaterna skyldiga att se till att brottsoffer har tillgång till allmänna och specialiserade stödverksamheter som är konfidentiella, kostnadsfria och tillgodoser brottsoffrens individuella behov. I direktivet om brottsoffers rättigheter fastställs att allmänna stödverksamheter bör tillhandahålla information, rådgivning samt emotionellt och psykologiskt stöd och hjälp att få sjukvård. Sådana verksamheter bör även skydda brottsoffrens och deras familjers privatliv. Alla brottsoffer med särskilda behov bör ha tillgång till specialiserade stödverksamheter som

---

⁴⁸ Information om närmaste stödverksamhet för offer för våld i hemmet finns här: <https://www.wave-network.org/find-help/>

⁴⁹Om en verksamhet förklaras vara en samhällsviktig tjänst garanteras dess funktion under en kris. Stödverksamheterna för brottsoffer fortsatte att fungera under covid-19-pandemin i de flesta medlemsstater som lämnade uppgifter på detta område till kommissionen och det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter. Vissa medlemsstater, däribland Spanien och Portugal, förklarade sina stödverksamheter för brottsoffer vara samhällsviktiga tjänster. Se e-juridikportalen.

⁵⁰Se exempel på god praxis i fråga om brottsoffers rättigheter under covid-19-pandemin som offentliggjorts av kommissionen på e-juridikportalen:

https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_the_covid19_virus_on_the_justice_field-37147-sv.do

⁵¹ Se särskilt artiklarna 8 och 9 i direktivet om brottsoffers rättigheter och relevanta bestämmelser i den sektorsspecifika lagstiftningen, såsom artikel 23 i direktivet om bekämpande av terrorism.

grundar sig på integrerade och riktade metoder som tar hänsyn till brottsoffrens särskilda behov, hur allvarlig den skada är som åsamkats, liksom förhållandet mellan brottsoffer och förövare och brottsoffrets situation i sin sociala miljö i stort.

I direktivet om brottsoffers rättigheter föreskrivs även att alla brottsoffer ska ha tillgång till skydd i enlighet med sina individuella behov. Särskild uppmärksamhet ska ges brottsoffer med särskilda skyddsbehov, på grund av risk för sekundär och upprepad viktimisering, hot och vedergällning.

Offer för könsrelaterat våld⁵² påverkas ofta kraftigt på grund av brottens karaktär, omständigheterna kring dem och konsekvenser av dem. Dessa typer av brott omfattar våld i hemmet, sexuellt våld och/eller människohandel. Förekomsten av könsrelaterat våld i EU är alarmerande hög: var tredje kvinna (33 %) över 15 år har varit utsatt för fysiskt och/eller sexuellt våld⁵³. Inom ramen för **strategin för jämställdhet 2020–2025**⁵⁴ arbetar kommissionen för att få ett slut på det könsrelaterade våldet mot kvinnor och flickor. Åtgärderna omfattar EU:s anslutning till Istanbulkonventionen eller alternativa lagstiftningsåtgärder som uppnår samma mål. Kommissionen kommer även att upprätta ett **EU-nätverk för att förebygga könsrelaterat våld och våld i hemmet** och vidta åtgärder för att **skydda offer för könsrelaterad it-brottslighet**, särskilt genom att underlätta utvecklingen av en ram för samarbete mellan internetplattformar och andra aktörer.

Kommissionen kommer att fokusera på att **stärka det fysiska skyddet av brottsoffer**. Kommissionen kommer särskilt att fortsätta att främja användningen av **europiska skyddsordrar** för personer i behov av skydd som reser eller flyttar till ett annat EU-land. Antalet europeiska skyddsordrar som utfärdas och genomförs i Europeiska unionen är mycket lågt⁵⁵. De bakomliggande orsakerna till denna situation är en bristande kunskap om tillgängligheten, den breda variationen och komplexiteten när det gäller de skyddsåtgärder som finns tillgängliga i medlemsstaterna, samt bristfällig effektivitet hos dessa åtgärder.

Effektiviteten hos europeiska skyddsordrar är i sin tur beroende av de underliggande nationella åtgärderna för fysiskt skydd av brottsoffer. I nuläget är de nationella åtgärderna otillräckliga, och brottsoffren är inte trygga trots att de omfattas av skyddsordrar⁵⁶. Det

---

⁵² Enligt direktivet om brottsoffers rättigheter (skäl 17) avser *könsrelaterat våld* ”våld som riktas mot en person på grund av den personens kön, könsidentitet eller könsuttryck eller som i oproportionerlig utsträckning drabbar personer av ett visst kön”.

⁵³ FRA (2014), *Violence against women: an EU-wide survey. Main results*, Luxemburg, Europeiska unionens publikationsbyrå.

⁵⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020–2025*, COM(2020) 152 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2020%3A152%3AFIN>

⁵⁵ I kommissionens genomföranderapport om direktivet om den europeiska skyddsordern, som det hänvisas till ovan, anges det att enligt den information som kommissionen har tillgång till utfärdades endast 37 europeiska skyddsordrar under perioden 2015–2018 och endast 15 verkställdes under samma period (dvs. den period för vilken medlemsstaterna har lämnat uppgifter till kommissionen).

⁵⁶ Se Europaparlamentets rapport om genomförandet av direktivet om den europeiska skyddsordern.

handlar framför allt om att de särskilda behoven hos kvinnor som ansöker om nationella eller europeiska skyddsordrar inte beaktas i tillräckligt stor utsträckning, och de speglas inte i de nationella åtgärderna för fysiskt skydd⁵⁷. EU:s bestämmelser harmoniserar inte de nationella skyddsåtgärdernas karaktär, och inte heller förfarandena i nationell lagstiftning för att trygga brottsoffrens fysiska skydd. I direktivet om brottsoffers rättigheter (artikel 18) fastställs åtgärder för emotionellt eller psykologiskt stöd och skydd för brottsoffer, men förfarandena för att fysiskt skydda brottsoffren och deras familjemedlemmar från ytterligare våld överlämnas till den nationella lagstiftningen. Därför kommer kommissionen att överväga att ytterligare stärka brottsofferskyddet genom att införa **miniminormer för fysiskt skydd av brottsoffer**, däribland minimivillkor för utfärdande av skyddsåtgärder och med avseende på vilka åtgärder som ska vidtas (såsom skyddsordrar och besöksförbud)⁵⁸. Kommissionen kommer dessutom att fortsätta att främja en effektiv tillämpning av nationella och europeiska skyddsordrar genom att tillhandahålla finansieringsmöjligheter inom ramen för programmet Rättsliga frågor och genom att öka kunskapen om tillgången till skyddsordrar och betona behovet av att utbilda rättstillämpare på detta område.

Kommissionen kommer också att uppmuntra medlemsstaterna att inrätta **familjehus** som ska ge riktat och integrerat stöd för offer för könsrelaterat våld⁵⁹. Kommissionen kommer att främja inrättandet av sådana familjehus genom EU-kampanjen om brottsoffers rättigheter, genom den EU-finansiering som är tillgänglig och genom kontakter med relevanta aktörer.

I samband med brottsoffer som behöver riktat och integrerat stöd och skydd är det nödvändigt att nämna **barn som är brottsoffer**. Kommissionen kommer att fortsätta kontrollera efterlevnaden av de av EU:s bestämmelser i direktivet om brottsoffers rättigheter som är särskilt inriktade på barn. Detta är i linje med den allmänna principen att om brottsoffret är ett barn ska barnets bästa sättas främst⁶⁰. Kommissionen håller också på att stärka bevakningen av de nationella rättsliga ramarna med avseende på hur barnvänliga de är. Under 2021 avser kommissionen att anta en **övergripande strategi för**

---

⁵⁷ Se särskilt rapporten från SNaP (*Specific Needs and Protection Orders*) om skyddsordrar och offer för våld i hemmet, vilken samfinansierades genom Daphne-programmet (2016). Rapporten visar att särskilda behov hos kvinnor som ansöker om skyddsordrar ofta förbises av relevanta nationella myndigheter. Samma undersökning visar på stora inkonsekvenser i de nationella domstolarnas avgöranden när det gäller tillämpningen av bestämmelserna om skyddsordrar: http://snap-eu.org/report/International_Report.pdf

⁵⁸ I linje med direktiv 2011/99/EU kan det i nationell lagstiftning som reglerar skyddsåtgärder föreskrivas att personer som är orsak till fara ska åläggas förbud att beträda vissa platser, ett förbud mot eller en föreskrift avseende kontakt eller ett förbud mot eller en föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.

⁵⁹ Familjehus är en typ av skyddat boende för personer som fallit offer för våld i hemmet, där de under ett och samma tak kan anmäla brott och få psykologiskt stöd och rådgivning.

⁶⁰ Sådana särskilda åtgärder omfattar information riktad till barn, barnvänliga förhör och särskilt skydd av barn.

barnets rättigheter⁶¹ som kommer att innehålla riktade åtgärder för barn som är brottsoffer, såsom kontinuerligt främjande av barnhus⁶².

När det gäller barn som fallit offer för sexuella övergrepp avser kommissionen att anta en särskild **strategi för en mer effektiv kamp mot sexuella övergrepp mot barn under 2020**. Denna strategi kommer att inbegripa åtgärder till stöd och skydd för barn som utsatts för sexuella övergrepp. Kommissionen kommer att stärka samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter, Inhope-nätverket av internetjourlinjer och internetbranschen. Kommissionen kommer att utforska den senaste utvecklingen vad gäller teknik för snabbare upptäckt och avlägsnande av barnpornografi på nätet.

En annan grupp av särskilt utsatta brottsoffer som kräver specialiserat och integrerat stöd är **offer för terrorism**. Terrorattacker riktas inte enbart mot enskilda personer, utan även mot stater och mot våra fria, öppna samhällen utan gränser. Medlemsstaterna måste leva upp till sitt ansvar och sörja för nödvändigt stöd till samt skydd och erkännande av dessa brottsoffer. Terrorattacker riktas ofta mot turistdestinationer eller resecentrum, vilket särskilt drabbar resande över gränserna. Det är därför troligt att personer som faller offer för terrorism tvingas hantera gränsöverskridande situationer i samband med att de utövar sina rättigheter. För att främja ett integrerat stöd till offer för terrorism i alla EU:s medlemsstater inrättade kommissionen i januari 2020 **EU:s expertcentrum för terrorismens offer** som ett tvåårigt pilotprojekt⁶³. Centrumet kommer bland annat att erbjuda utbildning och vägledning om brottsoffrets rättigheter och behov, som kommer att grundas på bästa praxis i de berörda medlemsstaterna. Kommissionen kommer att säkerställa att pilotprojektet fungerar väl och i slutet av 2021 utvärdera om projektet behöver fortsätta⁶⁴.

Trots medlemsstaternas ansträngningar ökar **hatbrotten** i EU⁶⁵. Oron ökar för att det civila samhällets organisationer, aktivister och politiker blir till måltavlor för hatbrott. Det är av stor vikt att stödja offren, för att bygga upp och stärka det demokratiska samtalet. Hatbrott drabbar också på ett oproportionellt vis vissa grupper, såsom judar, romer, muslimer, personer av afrikansk härkomst, migranter och hbt+-personer, och särskilt utsatta är de som tillhör flera av dessa grupper.

---

⁶¹ Uppdragsbeskrivning för Dubravka Šuica, nominerad vice ordförande med ansvar för demokrati och demografi, 1 december 2019: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-dubravka-suica_en.pdf

⁶² Barnhus, t.ex. den skandinaviska modellen ”barnahus” som håller på att sprida sig till alla EU:s medlemsstater och internationellt, är ett barnvänligt center för barn som är brottsoffer och för vittnen, där aktörer från olika sektorer verkar. Här kan barnen höras och läkarundersökas i forensiskt syfte, bedömas på ett övergripande sätt och erbjudas relevanta terapeutiska tjänster av lämpliga yrkesutövare.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en

⁶⁴ På grundval av kommissionens analys och mot bakgrund av tillgänglig finansiering kommer kommissionen att besluta huruvida centrumet ska fortsätta sin verksamhet efter 2021.

⁶⁵ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-factsheet_hatecrime_en_final_0.pdf

I samband med brottsoffers rättigheter har **kommissionens initiativ mot rasism och främlingsfientlighet** till syfte att främja rapporteringen av hatbrott, förbättra brottsutredningar så att de på ett korrekt sätt fångar upp underliggande fördomar och stödja offren för rasism och främlingsfientlighet. Kommissionen kommer också fortsätta att genomföra de nyligen antagna vägledande principerna om att se till att offer för hatbrott och hatpropaganda får tillgång till rättvisa, skydd och stöd⁶⁶.

Kommissionen kommer också att fortsätta stödja medlemsstaterna i processen med att utveckla nationella strategier för att bekämpa antisemitism, i syfte att stärka och skydda offren för antisemitiska hatbrott⁶⁷. Åtgärderna inom strategin kommer dessutom att samordnas med verksamhet inom ramen för det kommande initiativet för jämlikhet för och inkludering av romer och den kommande **jämställdhetsstrategin för hbtqi+-personer**.

Kommissionen också att främja riktat och integrerat stöd till offer för hatbrott, vilket kommer att innebära ett nära samarbete med relevanta grupper. I detta hänseende kommer kommissionen att fortsätta sitt arbete med de två nyligen inrättade arbetsgrupperna⁶⁸ för att förbättra stödet till brottsoffer och erbjuda polismyndigheter utbildning. Kommissionen kommer också att ägna särskild uppmärksamhet åt stöd till och skydd av brottsoffer som tillhör etniska grupper och minoriteter som är särskilt utsatta för brott och/eller behöver särskilt stöd och skydd.

Personer med funktionsnedsättning drabbas ofta av hatbrott och olika sorters övergrepp⁶⁹. Dessutom kan deras tillgång till rättslig prövning försvåras om de har berövats sin rättskapacitet. Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning⁷⁰ ska konventionsstaterna vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att främja fysisk, kognitiv och psykisk återhämtning, rehabilitering och social återanpassning för personer med funktionsnedsättning som blir utsatta för någon form av utnyttjande,

---

⁶⁶ Högnivågruppen för bekämpande av rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans beslutade 2019 att bilda tre arbetsgrupper med stöd av OSSE (kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter), Cepol och FRA för att hjälpa de nationella myndigheterna att upprätta effektiva och ändamålsenliga stödverksamheter för offer för hatbrott, liksom riktade utbildningsstrategier för brottsbekämpning samt registrering, datainsamling och främja en ökad anmälningsbenägenhet hos personer som utsatts för hatbrott. För mer information, se http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48874.

⁶⁷ Se kommissionens nya arbetsgrupp för bekämpning av antisemitism, som har som mål att genomföra rådets förklaring om kampen mot antisemitism och om utarbetande av en gemensam säkerhetsstrategi för att bättre skydda judiska gemenskaper och institutioner i Europa (6 december 2018).

⁶⁸ Högnivågruppen för bekämpande av rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans beslutade 2019 att bilda ytterligare två arbetsgrupper för att bistå de nationella myndigheterna med utbildning av tjänstemän vid brottsbekämpande myndigheter om offer för hatbrott (ledd av Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning [Cepol]) och stöd till offer för hatbrott (ledd av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa [OSSE], kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter).

⁶⁹ Till exempel har Europaparlamentet uppmärksammat att kvinnor med funktionsnedsättning löper två till fem gånger högre risk att utsättas för våld än andra kvinnor, och att 34 % av kvinnor med hälsoproblem eller funktionsnedsättning har utsatts för fysiskt eller sexuellt våld av en partner någon gång under sitt liv; se Europaparlamentets resolution om situationen för kvinnor med funktionsnedsättning (2018/2685(RSP)).

⁷⁰ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html#Fulltext>

våld eller övergrepp. I detta avseende kommer åtgärderna inom denna strategi att vara i linje med bestämmelserna i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning⁷¹.

Äldre personer kan på grund av begränsad rörlighet, sitt allmänna hälsotillstånd⁷² eller beroende av andra (inklusive familjemedlemmar eller personal på äldreboenden) också löpa en större risk att falla offer för olika former av brottslighet. Det är därför mycket viktigt att se till att specialiststöd och skydd som tillgodoser äldre personers individuella behov finns på plats.

Särskild uppmärksamhet bör också ägnas åt offer för **organiserad brottslighet**. Människohandel är en särskild form av organiserad brottslighet. Den har förödande konsekvenser för offren på grund av brottets art, omständigheterna kring brottet samt brottets varaktighet och konsekvenser. **Offer för människohandel** behöver särskild hjälp, stöd och skydd. I EU är nästan hälften av offren för människohandel registrerade som EU-medborgare. Majoriteten av dem är kvinnor och flickor som utsätts för handel, huvudsakligen för att utnyttjas sexuellt. EU vidtar genomgripande åtgärder mot människohandel genom samordning på alla relevanta områden, i en gemensam insats tillsammans med intressenter⁷³. Kommissionen håller på att ta fram en ny strategi för utrotande av människohandel, som en del av säkerhetsunionen. Insatserna för att utrota människohandel kommer också att utvecklas ytterligare i samband med kommande initiativ för att bekämpa organiserad brottslighet.

Miljöbrott påverkar hela samhället, men kan ha en särskilt skadlig inverkan på enskilda personer. Miljöbrott kan påverka människors hälsa och försörjningsmöjligheter och leda till lägre fastighetsvärden. Offer för miljöbrott kan vara särskilt mottagliga för sekundär viktigmisering, hot och vedergällning. Detta gäller särskilt när miljöbrott är en form av organiserad brottslighet. Sådana brottsoffer bör ha tillgång till specialiserat stöd och skydd.

Irreguljära migranter som utsätts för brott befinner sig också ofta i en utsatt situation och kan ha svårt att få tillgång till rättslig prövning⁷⁴. Om de gör en anmälan till polisen riskerar de att tvingas återvända till sitt hemland⁷⁵. Enligt direktivet om brottsoffers

---

⁷¹Särskilt artikel 6 Kvinnor med funktionsnedsättning, artikel 9 Tillgänglighet, artikel 12 Likhet inför lagen och artikel 13 Tillgång till rättssystemet

⁷² 49 % av alla personer i åldersgruppen 65 år eller äldre uppfattade sig lida av en funktionsnedsättning eller en långvarig aktivitetsbegränsning; Eurostats statistik om självupplevda långvariga begränsningar i vardagliga verksamheter på grund av hälsoproblem, fördelat efter kön, ålder och inkomst.

⁷³ För den övergripande rättsliga och politiska EU-ramen mot människohandel, vilken är brottsoffercentrerad, könsspecifik och barnorienterad, se https://ec.europa.eu/anti-trafficking/node/4598_en

⁷⁴ Se till exempel projektet vid Oxford University COMPAS (centrumet för migration, politik och samhälle) om säker anmälan av brott för brottsoffer och vittnen som vistas olagligt i USA eller Europa, som publicerades 2019, eller resultaten från ett projekt som genomförts av plattformen för internationellt samarbete om papperslösa migranter, ”Insecure justice? – residence permits for victims of crime in Europe”.

⁷⁵ Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna ska

rättigheter ska sådana rättigheter gälla för alla brottsoffer på ett icke-diskriminerande sätt, oberoende av deras uppehållsstatus⁷⁶. Detta ska även gälla för ensamkommande barn. Inom ramen för denna strategi kommer kommissionen att utvärdera rättsliga och praktiska verktyg på EU-nivå för att förbättra förutsättningarna för anmälan av brott och tillgång till stödverksamheter för brottsoffer som är migranter, oberoende av om deras vistelse är laglig eller inte. Kommissionen kommer särskilt att främja utbyte av god praxis mellan medlemsstaterna i syfte att skilja anmälan av brott från återvändandeförfarandet, utan att äventyra effektiviteten i sådana förfaranden.

En annan grupp som är särskilt utsatt är **brottsoffer som är frihetsberövade när brottet begås**. Enligt Världshälsoorganisationen utsätts 25 % av alla frihetsberövade personer för våld varje år⁷⁷. Deras tillgång till rättslig prövning är ofta begränsad, i och med att de är isolerade, stigmatiserade och har begränsad tillgång till information⁷⁸. Kommissionen kommer inom ramen för denna strategi att undersöka metoder som kan användas för att på ett effektivt sätt stödja och skydda frihetsberövade brottsoffer, såsom rutiner för skydd av brottsoffer som är frihetsberövade och oberoende organ som utreder brott som begås mot frihetsberövade offer. Kommissionen kommer också att stödja utbildning av personal inom ramen för den kommande strategin för europeisk rättslig utbildning.

Ett riktat och integrerat stöd till de mest utsatta brottsoffren, med ett helhetsperspektiv och deltagande av flera aktörer, kräver ett nära samarbete mellan myndigheter och relevanta organisationer samt etniska grupper, religiösa gemenskaper och andra minoritetsgrupper. Enligt denna strategi kommer kommissionen att lägga stor vikt vid att främja sådana synergier. Huvudansvaret ligger dock hos medlemsstaterna, som bör upprätta relevanta strukturer och underlätta nödvändiga synergier mellan myndigheter och det civila samhället. Andra aktörer är också välkomna att förbättra sina verksamheter för att stödja och skydda de mest utsatta brottsoffren.

Nyckelåtgärder för Europeiska kommissionen:

- **Främja åtgärder som bygger på erfarenheterna av covid-19-pandemin, t.ex. tillhandahålla stöd tjänster online och förklara stödverksamheter för brottsoffer som samhällsviktiga tjänster.**

medlemsstaterna i princip utfärda beslut om att tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium ska återvända. Offer för vissa brottstyper, såsom allvarlig arbetskraftsexploatering, kan efter en bedömning i varje enskilt fall beviljas tillfälliga uppehållstillstånd; se direktiv 2009/52/EG (direktivet om sanktioner mot arbetsgivare).

⁷⁶ Av FRA:s rapport (2019) *Migration: Key fundamental rights concerns* framgår att det finns en stor underrapportering av brott bland migranter. Enligt studier som utförts av det europeiska nätverket mot rasism uppgav migranter som intervjuats i 24 länder att de var rädda att deras ärenden om uppehållstillstånd skulle påverkas negativt om de anmälde brott.

⁷⁷ Världshälsoorganisationen, *Prison and Health* (2014), s. 19–21 för definitioner av våld på kriminalvårdsanstalter. Rapporten finns tillgänglig här: http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0005/249188/Prisons-and-Health.pdf

⁷⁸ För en mer ingående analys, se: *Rights behind bars – Access to justice for victims of violent crime suffered in pre-trial or immigration detention* av Fair Trials, publicerad 2019: <https://www.fairtrials.org/publication/rights-behind-bars>

- Främja ett integrerat och målinriktat stöd till offer med särskilda behov, såsom barn som är brottsoffer, offer för könsrelaterat våld eller våld i hemmet, offer för rasistiska och främlingsfientliga hatbrott, hbt+-personer som utsätts för hatbrott, äldre brottsoffer och brottsoffer med funktionsnedsättning. Detta kan ske med hjälp av EU-finansiering och EU:s kampanj för att öka medvetenheten om brottsoffers rättigheter.
- Ansluta EU till Istanbulkonventionen eller vidta alternativa åtgärder som uppnår samma mål.
- Utvärdera införandet av miniminormer för skydd av brottsoffer, inbegripet minimivillkor för utfärdande och utformning av skyddsåtgärder, och vid behov lägga fram förslag till lagstiftning senast 2022.
- Genomföra de vägledande principerna för att säkerställa skydd och stöd för offer för hatbrott och hatpropaganda.
- Underlätta samarbetet mellan medlemsstater för att förbättra stödet till offer för terrorism, särskilt i gränsöverskridande ärenden via EU:s expertcentrum för terrorismens offer.
- Utvärdera verktyg på EU-nivå för att möjliggöra anmälan av brott för brottsoffer som är migranter, oberoende av deras uppehållsstatus, och för frihetsberövade brottsoffer, samt vid behov lägga fram förslag till lagstiftning senast 2022.

Nyckelåtgärder för medlemsstaterna:

- Dra lärdom av covid-19-pandemin, vidta åtgärder för att se till att offer för könsrelaterat våld och våld i hemmet har tillgång till stöd och skydd som är integrerat i de nationella nödåtgärderna vid pandemi, däribland fortsatt tillgång till skyddade boenden och jourtelefoner, och genom att stärka det civila samhällets deltagande i skyddet av och stödet till brottsoffer.
- Upprätta integrerade, riktade och specialiserade stödverksamheter för de mest utsatta brottsoffren, t.ex. barnhus, familjehus, säkra boenden för hbt+-personer, verksamheter och platser som är inkluderande och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning samt oberoende organ för utredning av brott som begås mot frihetsberövade personer.
- Vidta åtgärder så att alla brottsoffer, också migranter, har tillgång till rättslig prövning, oberoende av deras uppehållsstatus.
- Vidta åtgärder för att se till att barn som är brottsoffer har tillgång till ett barnvänligt rättsväsende,
- Utbyta bästa praxis mellan medlemsstaterna om stöd till och skydd av de mest utsatta brottsoffren, inbegripet offer för terrorism.
- Vidta åtgärder för erkännande av terrorismens offer, t.ex. minnesmärken, museer och medaljer.
- Främja samarbete och säkerställa samordning i hanteringen av brottsoffers rättigheter hos rättsliga och brottsbekämpande myndigheter, hälso- och sjukvårdspersonal, socialarbetare, andra relevanta yrkesverksamma och det

civila samhällets organisationer, för att kunna erbjuda ett riktat och integrerat stöd till de mest utsatta brottsoffren.

- **Underlätta samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter eller enheter som tillhandahåller expertstöd för att säkerställa att offer för terrorism har faktisk tillgång till relevant information i gränsöverskridande fall⁷⁹.**

Nyckelåtgärder för andra intressenter:

- **Det civila samhällets organisationer: delta i tillhandahållandet av stöd till brottsoffer i samarbete med relevanta nationella myndigheter.**

3. Förenkla brottsoffrens tillgång till ersättning

I många medlemsstater är det svårt för brottsoffer att få ersättning. De kan begära statlig ersättning först efter att ha genomgått en lång och många gånger dyr och tidskrävande process, som inleds med ett straffrättsligt förfarande och följs av försök att få ersättning av förövaren. Såsom framgår av rapporten om ersättning till brottsoffer⁸⁰ omfattar de underliggande orsakerna brist på tillräcklig information om brottsoffers rätt till ersättning och ett flertal förfarandemässiga hinder, däribland snäva tidsfrister, otillräckliga anslag i de nationella budgetarna och krångliga bestämmelser om ersättning från förövaren och statlig ersättning. För brottsoffer i gränsöverskridande situationer är det ännu svårare att få ersättning från den stat där de utsattes för brott; trots de EU-bestämmelser som finns på området⁸¹.

Alla berörda aktörer bör inom ramen för sina respektive befogenheter vidta åtgärder för att förbättra brottsoffers tillgång till ersättning.

Enligt direktivet om ersättning till brottsoffer⁸² ska medlemsstaterna säkerställa att det i deras nationella regler föreskrivs en ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på deras territorier, som garanterar **rättvis och lämplig brottsofferersättning**⁸³. Kommissionen rekommenderar att medlemsstaterna gör de nationella ersättningsordningarna mer brottsoffervänliga, genom att förenkla bestämmelserna om tillgång till ersättning och genom att öka de tillgängliga ersättningsbeloppen genom anpassning av de nationella budgetarna. I direktivet om brottsoffers rättigheter föreskrivs också att medlemsstaterna ska säkerställa att brottsoffer får information vid den första kontakten med en behörig myndighet om hur och under vilka omständigheter de kan få ersättning. Kommissionen kommer att uppmuntra medlemsstaterna att gå längre än dessa miniminormer och se till att brottsoffer informeras

⁷⁹ I enlighet med artikel 26 i direktivet om bekämpande av terrorism.

⁸⁰ Rapport från den särskilda rådgivaren J. Milquet till Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker: *Strengthening victims' rights: from compensation to reparation – For a new EU victims' rights strategy 2020-2025*, mars 2019.

⁸¹ Direktivet om ersättning till brottsoffer.

⁸² Se artikel 12.2 i direktivet om ersättning till brottsoffer.

⁸³ Se förslag till avgörande av generaladvokat Bobek i mål C-129/19, föredraget den 14 maj 2020 <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=839BD6797AC265879227F4CB8EFBE070?text=&docid=226497&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1859548>

om nationella ersättningsordningar också på andra sätt, exempelvis genom allmänna informationskampanjer om brottsoffers rättigheter och interaktiva webbplatser.

Det övergripande syftet med ersättningen är att ge erkännande till offer för uppsåtliga våldsbrott och underlätta läkningsprocessen⁸⁴. Brottsoffer får under inga omständigheter riskera att utsättas för sekundär viktigmisering i samband med ersättningsförfarandet. Medlemsstaterna bör se till att brottsoffer skyddas från risker för sekundär viktigmisering inte bara under straffrättsliga förfaranden, utan också när de begär ersättning. I detta sammanhang bör hänsyn tas också till offer för terrorism, vilket ger upphov till ett särskilt ansvar för varje medlemsstat att garantera rättvis och lämplig ersättning⁸⁵.

När det gäller att underlätta brottsoffers tillgång till ersättning kommer kommissionen att övervaka genomförandet av befintlig EU-lagstiftning, särskilt direktivet om ersättning till brottsoffer och rambeslutet om ömsesidigt erkännande av bötesstraff⁸⁶. Syftet är att förstå hur och i vilken utsträckning lagstiftningen skulle kunna förbättras för att underlätta brottsoffers tillgång till ersättning. Förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande⁸⁷ kommer också att bidra till att underlätta brottsoffers tillgång till återställande av egendom och ersättning i gränsöverskridande ärenden, när den börjar tillämpas⁸⁸. Genom 2014 års direktiv om frysning och förverkande av vinning av brott⁸⁹, som harmoniserar system för frysning och förverkande i hela EU, åläggs medlemsstaterna att se till att ett beslut om förverkande inte hindrar brottsoffer från att begära ersättning.. Kommissionen kommer att analysera möjligheterna att förbättra offrens tillgång till ersättning enligt detta direktiv.

Kommissionen och medlemsstaterna bör också undersöka hur samordningen och samarbetet mellan medlemsstaterna kan förbättras, för att underlätta brottsoffers tillgång till ersättning i gränsöverskridande ärenden. Medlemsstaterna bör framför allt förbättra sitt samarbete inom ramen för det europeiska nätverket av nationella kontaktpunkter för ersättning⁹⁰. Det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter⁹¹ och det europeiska nätverket av nationella kontaktpunkter för ersättning bör undersöka sätt att förbättra sitt samarbete och göra nätverken mer effektiva.

Nyckelåtgärder för Europeiska kommissionen:

⁸⁴ Se särskilt rapporten från den särskilda rådgivaren J. Milquet.

⁸⁵ I enlighet med artikel 24 i direktivet om bekämpande av terrorism ska medlemsstaterna bistå med hjälp med anspråk på ersättning som enligt den berörda medlemsstatens nationella rätt finns att tillgå för offer för terrorism.

⁸⁶ Rådets rambeslut 2005/214/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff.

⁸⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

⁸⁸ Den 19 december 2020.

⁸⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen.

⁹⁰ Inrättade enligt artikel 16 i direktivet om ersättning till brottsoffer.

⁹¹ Det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter är ett forum för nationella experter, inrättat med hjälp av EU-bidrag, som utbyter bästa praxis och diskuterar brottsoffers rättigheter. För mer information, se <https://envr.eu/>

- Övervaka och utvärdera EU-lagstiftningen om ersättning (inbegripet statlig ersättning och ersättning från gärningsmän), inklusive rambeslutet om ömsesidigt erkännande av bötesstraff, och vid behov föreslå åtgärder för att komplettera denna ram senast 2022.

Nyckelåtgärder för medlemsstaterna:

- Utvärdera de nationella ersättningsordningarna och vid behov avlägsna befintliga förfarandemässiga hinder.
- Se till att rättvis och lämplig statlig ersättning för uppsåtliga våldsbrott, också till offer för terrorism, återspeglas i de nationella budgetarna.
- Säkerställa fullständig tillämpning av förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, särskilt när det gäller bestämmelserna om återställande av egendom och ersättning till brottsoffer.
- Vidta åtgärder för att se till att brottsoffer inte utsätts för sekundär viktimisering under ersättningsförfarandet.
- Underlätta lika tillgång till information om nationella ersättningsordningar (skapa interaktiva, tillgängliga och användarvänliga webbplatser).
- Se till att personalen vid nationella ersättningsmyndigheter har kunskap om brottsoffers rättigheter och behov, för att undvika risker för sekundär viktimisering.
- Samarbeta med övriga medlemsstater i gränsöverskridande ärenden inom ramen för relevanta EU-strukturer.

Nyckelåtgärder för andra intressenter:

- Det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter och det europeiska nätverket av kontaktpunkter för ersättning: undersöka hur deras samarbete kan förbättras och hur nätverket av kontaktpunkter kan effektiviseras.
- Organisationer för stöd till brottsoffer: samarbeta med nationella ersättningsmyndigheter för stöd, utbyte av bästa praxis och ömsesidig utbildningsverksamhet.

ARBETA TILLSAMMANS FÖR BROTTSOFFERS RÄTTIGHETER

4. Förbättra samarbetet och samordningen mellan alla relevanta aktörer

Det huvudsakliga målet med att stärka samarbetet och samordningen på nationell nivå och EU-nivå är att alla relevanta aktörer ska kunna arbeta tillsammans för att säkerställa brottsoffers tillgång till rättslig prövning. Enligt EU:s bestämmelser om brottsoffers rättigheter bör alla brottsoffer erkännas och behandlas på ett respektfullt, professionellt, individanpassat och icke-diskriminerande sätt. Detta förutsätter deltagande av alla relevanta aktörer.

På nationell nivå är det avgörande att föra samman alla aktörer som kommer i kontakt med brottsoffer. Detta inbegriper polismyndigheter, rättsliga myndigheter, domstolspersonal, stödtjänster för brottsoffer, ersättningsmyndigheter och andra yrkesverksamma. För en del brottsoffer är det också mycket viktigt att involvera medicinsk personal, lärare, socialarbetare eller anställda inom kriminalvården. Hela samhället bör faktiskt vara delaktigt i att se till att alla brottsoffer erkänns, respekteras och fullt ut kan utöva sina rättigheter.

Kommissionen kommer att stödja samordning och samarbete på nationell nivå. Medlemsstaterna bör utarbeta **nationella strategier för brottsoffers rättigheter** med samordnade och övergripande strategier för arbetet med brottsoffers rättigheter. Sådana strategier kan inbegripa utnämning av nationella samordnare för brottsoffers rättigheter eller ombudsmän med ansvar för brottsoffers rättigheter, nationella kampanjer för ökad medvetenhet om brottsoffers rättigheter eller beslut om att integrera brottsoffers rättigheter i andra politikområden, såsom hälsa eller utbildning.

Ett starkare samarbete mellan alla aktörer när det gäller brottsoffers rättigheter kommer också att leda till mer **motståndskraftiga samhällen**. I sådana samhällen är det tack vare de starka samhälleliga banden lättare att förebygga brott och hantera konsekvenserna för vissa brottsoffer. Väl fungerande samarbeten och allianser mellan nationella myndigheter och det civila samhället, inbegripet icke-statliga organisationer för stöd till brottsoffer, är här av stor betydelse. Strategin kommer därför att stödja åtgärder som syftar till att utnyttja möjligheterna med sådana synergier.

På EU-nivå kommer kommissionen att inrätta **plattformen för brottsoffers rättigheter** i syfte att sörja för ett mer horisontellt synsätt i frågor som rör brottsoffers rättigheter. Plattformen kommer för första gången att föra samman alla aktörer på EU-nivå som är av relevans när det gäller brottsoffers rättigheter. Den kommer att samla kommissionen och viktiga aktörer såsom det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter, EU-nätverket av nationella kontaktpunkter för ersättning, det europeiska nätverket för likabehandlingsorgan (Equinet), EU:s samordnare för kampen mot terrorism och berörda organ såsom Eurojust, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol), Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) och det civila samhället.

Plattformen för brottsoffers rättigheter kommer att underlätta en kontinuerlig dialog, utbyte av bästa praxis och korsbefruktning mellan denna strategi, jämställdhetsstrategin 2020–2025 och flera kommande strategier⁹².

---

⁹² Andra relevanta strategier på området omfattar strategin för barnets rättigheter, strategin för europeisk rättslig utbildning, jämställdhetsstrategin för hbt+-personer, EU:s uppdaterade ram för jämlikhet för och inkludering och deltagande av romer, strategin för säkerhetsunionen, strategin för utrotning av människohandel och strategin för en mer effektiv kamp mot sexuella övergrepp mot barn.

En **samordnare för brottsoffers rättigheter** inom kommissionen kommer att se till att olika åtgärder rörande brottsoffers rättigheter är konsekventa och effektiva. Kommissionssamordnaren kommer särskilt att ansvara för att plattformen för brottsoffers rättigheter fungerar på ett bra sätt. Samordnaren kommer också att synkronisera andra europeiska intressenters åtgärder med koppling till brottsoffers rättigheter, särskilt om de är relevanta för tillämpningen av direktivet om brottsoffers rättigheter.

Nyckelåtgärder för Europeiska kommissionen:

- **Upprätta plattformen för brottsoffers rättigheter; samla de aktörer på EU-nivå som är relevanta för brottsoffers rättigheter (och säkerställa synergier med andra relevanta politiska strategier)⁹³.**

Nyckelåtgärder för medlemsstaterna:

- **Utarbeta nationella strategier med en helhetssyn på brottsoffers rättigheter och göra alla aktörer delaktiga som sannolikt kommer i kontakt med brottsoffer.**
- **Främja brottsoffers rättigheter bland alla aktörer som sannolikt kommer i kontakt med brottsoffer, däribland polismyndigheter, stödverksamheter och hälso- och sjukvårdspersonal.**
- **Stödja relevanta nätverk på EU-nivå med nationella experter på brottsoffers rättigheter, såsom det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter.**
- **Vidta åtgärder för att skapa ett mer motståndskraftigt samhälle genom att främja större medverkan av det civila samhället i de nationella insatserna.**

Nyckelåtgärder för andra EU-organ och intressenter:

- **Eurojust, FRA, Europeiska jämställdhetsinstitutet och det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter bör rapportera om hur samarbetet och utbytet av information och god praxis mellan behöriga myndigheter kan förbättras i gränsöverskridande ärenden.**

5. Stärka den internationella dimensionen av brottsoffers rättigheter

Den nyligen antagna handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024⁹⁴ bekräftar återigen EU:s åtagande att främja, skydda och genomföra mänskliga rättigheter i hela världen. EU:s mål är att se till att höga standarder för brottsoffers rättigheter tillämpas i alla sammanhang, också internationellt. Handlingsplanen innehåller också åtgärder kopplade till FN:s vägledande principer om företag och mänskliga

⁹³ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-commission-work-programme-key-documents_en

⁹⁴ Gemensamt meddelande till Europaparlamentet och rådet, *EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024*, JOIN/2020/5 final.

rättigheter och gör det därmed möjligt att uppmärksamma brottsoffer och övergrepp som begås i den privata sektorn, inbegripet offer för miljöbrott.

EU:s övergripande svar på covid-19-pandemin inbegriper insatser för att komma till rätta med hot mot de mänskliga rättigheterna och ökat våld i hemmet. Som en del av stödet från Team Europe till partnerländer som drabbas av pandemin har EU fortsatt att övervaka mänskliga rättigheter och demokrati och har ändrat inriktningen på program för att se till att offer i partnerländerna får nödvändigt stöd och skydd.

EU och dess medlemsstater kommer att fortsätta samarbeta med och i FN och Europarådet för att främja EU:s politik för brottsoffers rättigheter i partnerländer och för att utbyta bästa praxis⁹⁵. EU kommer särskilt att fortsätta främja höga standarder för brottsoffers rättigheter i EU:s geografiska och tematiska program om tillgång till rättslig prövning som redan håller på att genomföras i partnerländerna. EU fortsätter framför allt att stödja EU:s och FN:s Spotlight-initiativ⁹⁶ för att förebygga och eliminera alla former av våld mot kvinnor och flickor i fem regioner runt om i världen. EU samarbetar också med Fifa och WHO i kampanjer mot våld i hemmet. EU kommer att stödja både den internationella fonden för överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld⁹⁷ och den globala alliansen för att få slut på sexuellt utnyttjande av barn på internet, *WeProtect*⁹⁸.

EU kommer också att fortsätta att stödja uppbyggnad av prioriterade partnerländers kapacitet när det gäller att ge stöd till offer för terrorism. EU kommer i synnerhet att fortsätta att stödja de FN-ledda initiativ och projekt som syftar till att stärka FN:s medlemsstaters kapacitet att bistå offer för terrorism, till exempel stödgruppen *Group of Friends of Victims of Terrorism*, som leds av Afghanistan och Spanien⁹⁹, eller den globala kongressen för offer för terrorism som organiseras av FN:s kontor för terrorismbekämpning och Spanien¹⁰⁰.

Dessutom kommer EU också att ytterligare främja EU-normer för brottsoffers rättigheter (däribland EU-rättigheter för offer för terrorism, offer för organiserad brottslighet, offer för miljöbrott samt EU-rättigheter för brottsoffer i allmänhet) inom ramen för den nya fleråriga budgetramen (2021–2027). I samband med anslutningsförhandlingarna och

---

⁹⁵ Den nya FN-agendan om företag och mänskliga rättigheter, bland annat om tillgång till rättsmedel (både rättsliga och icke-rättsliga) för offer för kränkningar av de mänskliga rättigheterna av företag/aktörer i den privata sektorn, skulle också kunna övervägas.

⁹⁶ <https://spotlightinitiative.org/>

⁹⁷ En ny fond för ersättning till offer för konfliktrelaterat sexuellt våld. Fonden bygger på åtaganden från kontoret tillhörande FN:s generalsekreterares särskilda representant för sexuellt våld i konflikter, Dr. Denis Mukwege Foundation, Nadia's Initiative och åsiktsyttringar från överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld i hela världen: <https://news.un.org/en/story/2019/10/1050271>

⁹⁸ <https://www.weprotect.org/>

⁹⁹ En stödgrupp för offer för terrorism (*Group of Friends of Victims of Terrorism*), ledd av Afghanistan och Spanien startades i juni 2019, i syfte att skapa mer fokus på och aktivitet rörande dessa frågor vid Förenta nationerna.

¹⁰⁰ <https://www.un.org/counterterrorism/2020-counter-terrorism-week>

stabiliserings- och associeringsprocessen kommer EU att fortsätta sitt nära samarbete med kandidatländerna och de potentiella kandidatländerna för att stärka offrens rättigheter.

EU kommer också att fokusera på att trygga optimal tillgång till rättslig prövning för EU-medborgare som utsätts för brott i tredjeländer. Detta kräver närmare kontakt och samarbete mellan myndigheter och stödorganisationer i tredjeländerna och konsulära myndigheter och stödorganisationer i EU:s medlemsstater. EU kommer inom ramen för denna strategi, via sin höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, att uppmuntra och underlätta detta samarbete, för att förbättra stödet till och skyddet av EU-medborgare som utsätts för brott i tredjeländer.

Nyckelåtgärder för Europeiska unionen:

- **Intensifiera samarbetet med regionala och internationella partner, såsom FN och Europarådet, för att främja höga internationella standarder för brottsoffers rättigheter, däribland rättigheter för offer för hatbrott, barn som är brottsoffer, offer för terrorism, brottsoffer som är migranter, offer för sexuellt och könsrelaterat våld, hbtqi+-personer som faller offer för hatbrott, offer för organiserad brottslighet, offer för miljöbrott och brottsoffer med funktionsnedsättning.**
- **Använda EU-medel och politisk dialog för att främja, förespråka och skydda brottsoffers rättigheter och för att säkerställa tillgång till rättslig prövning för brottsoffer i partnerländer.**
- **Främja samarbete för att förbättra stödet till och skyddet av EU-medborgare som utsätts för brott i tredjeländer.**
- **Stärka samarbetet mellan nationella myndigheter och stödorganisationer i tredjeländer och konsulära myndigheter och stödorganisationer i EU:s medlemsstater, i syfte att underlätta tillgången till rättslig prövning för EU-medborgare som utsätts för brott i tredjeländer.**

SLUTSATS

EU måste göra mer för att skydda brottsoffer. EU:s strategi för brottsoffers rättigheter omfattar en bred uppsättning åtgärder för de kommande fem åren. Dessa åtgärder förväntas leda till ett bättre skydd av brottsoffers rättigheter, bland annat genom att ta vederbörlig hänsyn till brottsoffer med särskilda behov, och därigenom bidra till ökad säkerhet för alla medborgare i unionen.

Kommissionen kommer att fokusera på ett fullständigt genomförande och en korrekt tillämpning av befintliga EU-regler om brottsoffers rättigheter. Den kommer att främja medvetenheten om brottsoffers rättigheter och samarbeta med medlemsstaterna för att stärka resiliensen hos stödstrukturer för brottsoffer, bland annat genom att dra lärdom av covid-19-pandemin. Dessutom kommer kommissionen att fortsätta bedöma EU:s instrument och deras eventuella brister och, om så krävs, senast 2022 lägga fram lagstiftningsförslag för att ytterligare stärka brottsoffers rättigheter.

Genomförandet av denna strategi kommer att övervakas regelbundet, bland annat genom regelbundna möten i plattformen för brottsoffers rättigheter för att ge uppdateringar om de åtgärder som olika aktörer ansvarar för. Dessutom kommer kommissionen att utvärdera åtgärderna efter halva tiden av denna strategi och vid behov uppdatera den.

För att alla rättigheter för brottsoffer ska få full effekt överallt i EU och under alla omständigheter måste alla berörda aktörer involveras på EU-nivå, nationell nivå och lokal nivå. Denna strategi kräver gemensamma ansträngningar av kommissionen, övriga institutioner och organ, medlemsstaterna och det civila samhället. För att lyckas måste vi alla arbeta tillsammans.